

Изявление

относно актуалната коронавирусна епидемия SARS-CoV-2 - COVID-19 от IPOPI, ESID, INGID, APSID, ARAP, ASID, CIS, GLASS, SOAP

Актуализирана информация от Експертен център за първични имунни дефицити*

През изминалата седмица наблюдаваме усложнение на епидемиологичната обстановка свързана с разпространението на COVID-19 в страните извън Китай. Във връзка с това има бърза ескалация на мерките за социално дистанциране, като затваряне на училища и университети, отмяна на културни и спортни събития, и други събирания. Рискова група са имунокомпроментирани пациенти вкл. тези с Първични имунни дефицити (ПИД). Ето защо Експертният център по редки заболявания - ПИД и Българската асоциация по клинична имунология (БАКИ) предоставят актуализирана информация, включена в изявлението на горепосочените международни организации.

Коронавирус - какво е това?

През декември 2019 г. се съобщава за група случаи на пневмония в Ухан, провинция Хубей, Китай, причинени от нов коронавирус (SARS-CoV-2, водещ до заболяване COVID-19). Коронавирусите са често срещани при различни животински видове, разпространяват се между тях и рядко заразяват хора. Примери за подобни, познати вече епидемии са т. нар. тежък остър респираторен синдром (SARS-CoV- „Cov” за коронавирус) и респираторен синдром на Близкия изток (MERS-CoV). SARS-CoV-2 се различава от предишните два коронавируса.

COVID-19 по-лош ли е от сезонния грип?

Коронавирусите принадлежат към семейство вируси, различно от грипните. Всяка година Световната здравна организация (СЗО) оценява около 3-5 милиона тежки случаи на сезонен грип в световен мащаб с 250 000 - 650 000 смъртни случаи. Данните за епидемиологията на COVID-19 непрекъснато се променят и към днешна дата, според СЗО броят на заразените надхвърля 200 000. Сега вирусът присъства в 156 страни/територии от света. Броят на съобщените към момента смъртни случаи надхвърля 8000. COVID-19 изглежда се разпространява по-бързо от сезонния грип.

Комплексните мерки предприети от държавите в Европа и останалата част от света са в зависимост от тежестта на вирусното заболяване и неговото разпространение.

Подобно на сезонния грип, той може да представлява значителна заплаха за пациенти с първичен имунодефицит (ПИД).

Как се разпространява?

Механизмът на предаване на COVID-19 е подобен на сезонния грип, разпространяващ се от човек на човек чрез:

- пръски слюнка, разпространяващи се при кашлица или кихане;
- близък личен контакт със заразено лице (ръкостискане или докосване);
- докосване на заразени повърхности с последващо докосване на очи, нос или уста с немити ръце.

Клинични симптоми, дължащи се на инфекция COVID-19

Човешките коронавируси обикновено причиняват леко до умерено тежко боледуване в общата популация. Досега основните клинични признаци и симптоми, докладвани при тази пандемия, включват висока температура, умора, отпадналост, суха кашлица и хрема. Някои пациенти също изпитват болки в мускулите, запушване на носа, болки в гърлото и/или диария. Тези симптоми обикновено са леки с постепенно начало. При някои хора заболяването протича без симптоми, само леко неразположение. Приблизително 80% от засегнатите хора се възстановяват от болестта, без да се нуждаят от специално лечение.

Трябва ли пациентите с ПИД да се тестват систематично за COVID-19?

Ситуацията се променя непрекъснато и ви съветваме да следите за най-новите съвети, приложими за вашия регион. Въпреки това, повечето национални насоки не включват по-различен подход за пациенти с хронични заболявания, включително ПИД, различен от този при другите пациенти. На този етап не се препоръчва тестването на пациентите с ПИД без никакви или много слаби симптоми.

Предпазни мерки

Всеки респираторен вирус, който може да се разпространи от човек на човек, може да представлява риск за пациентите с ПИД. Ето защо пациентите с ПИД трябва да бъдат предпазливи и да следят развитието на COVID-19 в своя регион. Докато иуноглобулиновата заместителна терапия осигурява защита срещу широк спектър от инфекции, тя не гарантира имунитет срещу коронавируса. Препоръките на СЗО и центровете за контрол и превенция на заболяванията (CDC) за намаляване на експозицията и предаването на COVID-19 включват, но не се ограничават до списъка по-долу:

• НАЙ-ВАЖНИТЕ средства за предотвратяване от инфекция са:

- Мийте си ръцете често (на всеки час), като използвате сапун и вода (20 секунди) или обтриване на ръцете с дезинфектанти на алкохолна основа особено след директен контакт с болни хора или тяхната среда.
- Избягвайте да докосвате очите, носа и устата си.
- Избягвайте тесен контакт (2 метра) с хора, страдащи от остри респираторни инфекции.
- Избягвайте тесен контакт (2 метра) с всеки, който има температура и кашлица.
- Избягвайте да поздравявате хората, като се ръкувате или целувате.

• Хората със симптоми на остра респираторна инфекция трябва да спазват етикета за кашляне (да поддържат дистанция, да кашлят и кихат в кърпа за еднократна употреба и да мият ръцете си) и да носят маска. Маските трябва да се сменят редовно и да се използват правилно, защото в противен случай има по-голям риск, отколкото полза от носенето на маска.

• Ако се чувствате неразположени и имате симптоми като температура, кашлица и/или затруднено дишане, потърсете незабавна медицинска помощ от вашия общопрактикуващ лекар, като първо го информирате по телефона.

Мога ли да пътувам?

Ситуацията се променя непрекъснато и ви съветваме да следите за най-новите съвети, приложими за вашата държава.

Пътуващите, които страдат от остри респираторни заболявания преди, по време или след пътуване, е необходимо да потърсят медицинска помощ и да споделят историята на пътуването със своя лекар възможно най-скоро. Като цяло се препоръчва да се отлагат личните и професионални пътувания колкото е възможно повече.

Има ли ваксина?

Понастоящем няма налична ваксина за COVID-19. Когато ваксината бъде пусната за приложение е добре да бъде обсъдена със съответните експерти по ПИД.

Нашите препоръки за пациенти с ПИД

Понастоящем няма данни, сочещи дали пациентите с ПИД всъщност са с по-висок риск от по-тежко заболяване от COVID-19 (според СЗО, CDC и ПИД експертни здравни специалисти и представители на пациентските организации). Въпреки това се смята, че пациентите с ПИД могат да бъдат изложени на по-висок риск от тази инфекция или по-тежък ход на заболяването. По тази причина за пациентите с ПИД трябва да се полагат допълнителни грижи, за да се предпазят от тази инфекция. Пациенти с ПИД, живеещи в райони с високо разпространение на COVID-19 трябва да вземат всички предпазни мерки и да се придържат към местни, регионални и национални препоръки (престой вкъщи, телеконсултация, работата от дома и т.н.). Въпреки това, за пациенти с ПИД, извън посочените по-горе предпазни мерки, съветваме бърз телефонен контакт с лекар, ако се предполага инфекция (препоръчително е това да е съответният експерт по ПИД или личният ви лекар, който трябва да уведоми вашия експерт по ПИД за състоянието ви, за да може той да даде най-добрите съвети за всеки конкретен пациент с ПИД). Пациентите винаги трябва да съхраняват медицинска информация за тяхната диагноза и лекарствата които приемат, както и името и телефона на специалиста лекуващ първичния имунен дефицит, в случай че се наложи спешна медицинска помощ. Пациенти с ПИД и белодробни и/или сърдечни усложнения, трансплантирани, вкл. трансплантация на хематопоеични стволови клетки или генна терапия, пациенти с ПИД, подложени на лечение за онкологично заболяване, както и пациенти на имunosупресивни или имуномодулиращи лекарства (по повод на усложнения с автоимунно, възпалително или автовъзпалително заболяване) трябва да останат на специфичната си терапия, докато не бъде препоръчано друго от техния лекуващ лекар.

Имуносупресивни лекарства (по-специално кортикостероиди), могат да завоалират признаците на инфекции (температура и други клинични симптоми). Затова е препоръчително да се свържете с вашия лекуващ лекар, в случай на необяснима промяна в клиничното Ви състояние. Пациенти с ПИД и значителни респираторни проблеми (тежка астма, бронхиектазии или хронична дихателна недостатъчност) трябва да получат специално внимание (както за всеки риск от респираторна инфекция).

Имайте предвид, че е важно да продължите редовно да вземате терапията за вашия първичен имунен дефицит.

Лекарствени продукти, като имуноглобулини (IVIg или SCIG) са безопасни и ще ви предпазят от много други инфекции. За всички, включително пациенти с ПИД, горещо

препоръчваме да са запознати с най-новата информация за огнищата на COVID-19 във вашия регион, предоставена от СЗО, Европейски център за превенция и контрол на заболяванията (ECDC) и от националните и местни органи на обществено здраве.

Получени от плазма лекарствени продукти (PDMP), включително имуноглобулини.

Според изявление на Асоциацията за терапия с плазмени протеини (PPTA) няма риск от предаване на COVID-19 посредством PDMPs. За пациенти с ПИД, които са на заместителна терапия с имуноглобулини, към момента няма данни, че чрез повишаване на дозата или по-често приложение на имуноглобулиновите препарати потенциално би могло да се постигне по-добра защита. Заместителната терапия с имуноглобулин не гарантира имунитет срещу коронавирус. За пациенти с ПИД, чието състояние не изисква регулярна заместителна терапия с имуноглобулини, няма нужда от стартиране на последната, тъй като не се очаква имуноглобулиновите препарати да съдържат антитяло, насочено към COVID-19. Няма препоръка да се дават имуноглобулини на общата популация за защита или лечение на хората срещу COVID-19.

Националните насоки, предоставени от национални здравни органи, трябва да се спазват стриктно. Трябва да подчертаем факта, че само вашият експерт по ПИД знае най-добре какво да ви препоръча.

**Експертният център за първични имунни дефицити е в структурата на УМБАЛ "Александровска" ЕООД, София*